

Sygn. akt IV Cz 431/16

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lipca 2016r.

Sąd Okręgowy w S. IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Jolanta Deniziuk

Sędziowie SO: Dorota Curzydło (spr.), M. S.

po rozpoznaniu w dniu 27 lipca 2016r. w S.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. sp. k. we W.

przeciwko T. K.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda (...) Sp. z o.o. sp. k. we W.

od postanowienia zawartego w pkt III wyroku Sądu Rejonowego w C., I Wydział Cywilny z dnia 15 marca 2016r., sygn. akt I C 619/15

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem zawartym w pkt III wyroku z dnia 15.03.2016r. Sąd Rejonowy w C. przy uwzględnieniu przepisu art. 102 kpc ustalił, że powód wygrał proces w 77%, zaś pozwany wygrał proces w 23% i koszty procesu należne stronom stosunkowo rozdzielił, przy czym szczegółowe ich wyliczenie pozostawił referendarzowi sądowemu. Sąd I instancji przyjął, że powód bezzasadnie w chwili wniesienia pozwu domagał się zapłaty kwoty 1200 zł wpłaconej przez pozwanego jeszcze przed dniem wytoczenia powództwa.

Zażalenie na powyższe rozstrzygnięcie wywiódł powód, zarzucając naruszenie art. 98 kpc w zw. z art. 102 kpc poprzez błędne zastosowanie w niniejszej sprawie i przyjęcie, że powód wygrał proces jedynie w części i że zasadnym jest stosunkowe rozdzielanie kosztów postępowania. W efekcie powód wniósł o zmianę pkt III skarżonego orzeczenia poprzez ustalenie, że koszty procesu należne są powodowi w całości od pozwanego, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu, jak i o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania zażaleniowego. Skarżący podkreślił, że wpłaty dokonane przez pozwanego przed wniesieniem powództwa zostały przez powoda zaliczone na poczet przedmiotowego zadłużenia przed wniesieniem pozwu i nie były objęte żądaniem.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu Okręgowego wpłaty dokonane przez dłużnika przed dniem wytoczenia powództwa o zapłatę istotnie nie powinny być uwzględniane w żądaniu pozwu. W realiach niniejszej sprawy brak było podstaw do wnioskowania, że

rzeczywiście zostały one objęte powództwem. Sąd II instancji zauważa również, że Sąd Rejonowy, mimo zastosowania zasady stosunkowego rozdzielenia kosztów między stronami, czemu dał wyraz w pkt III sentencji swego orzeczenia, już w jego uzasadnieniu nie przywołał podstawy prawnej takiego rozstrzygnięcia, a to przepisu art. 100 kpc.

Mimo powyżej dostrzeżonych mankamentów postanowienia o kosztach procesu zawartego w wydanym w dniu 15.03.2016r. wyroku, uznać należało, że orzeczenie to zasługiwało ostatecznie na akceptację.

Zważyć należy, że generalna reguła w zakresie kosztów sądowych obowiązująca w postępowaniu cywilnym wynika z treści art. 98 § 1 kpc, zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

Przegrywającym jest powód, którego żądanie nie zostało uwzględnione, lub pozwany, którego obrona okazała się nieskuteczna. Co do zasady umorzenie postępowania oznacza przegranie sprawy przez powoda, jeżeli cofnął pozew, zrzekając się roszczenia. Jednakże w wypadku umorzenia postępowania, ustalenie strony wygrywającej i przegrywającej, uzależnione jest od przyczyny, jaka spowodowała potrzebę wydania tego rodzaju postanowienia (por. Komentarz do art. 98 kpc (Bodio J., Demendecki T., Jakubecki A., Marcewicz O., Telenga P., Wójcik M.P., Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Oficyna, 2008, wyd. III, Lex).

Cofnięcie pozwu jest wyrazem rezygnacji powoda z kontynuacji postępowania rozpoczętego wskutek wniesienia pozwu. Umorzenie postępowania z powodu cofnięcia pozwu uważa się za przegraną powoda, gdyż nie osiąga on pożądanego przez siebie rozstrzygnięcia. W takiej sytuacji strona przeciwna uprawniona jest w terminie dwutygodniowym od zawiadomienia jej o cofnięciu pozwu złożyć wniosek o przyznanie kosztów (art. 203 § 3 kpc). Zasadą jest, że na żądanie pozwanego powód zwraca mu koszty (art. 203 § 2 kpc). Umorzenie postępowania oznacza przegranie sprawy przez powoda, jeżeli cofnął pozew, zrzekając się roszczenia, albo jeżeli cofnięcie pozwu nastąpiło wskutek - niewywołanego przez strony - upadku podstawy faktycznej, który spowodował bezprzedmiotowość żądania (por. orz. SN z 27 listopada 1936 r., C. III. (...), LexPolonica nr 354617, Zb.Orz. 1937, poz. 366; orz. SN z 16/23 lutego 1938 r., CI. 183/37, OSP 1938, poz. 214; uzasadnienie uchw. składu 7 sędziów SN z 23 czerwca 1951 r., C. 67/51, LexPolonica nr 406244, OSN 1951, nr 3, poz. 63; orz. SN: z 22 stycznia 1954 r., II C. 1514/53, LexPolonica nr 369306, OSN 1954, nr III, poz. 73 oraz z 27 sierpnia 1962 r., II CZ 103/62, LexPolonica nr 315962, OSNCP 1963, nr 7-8, poz. 171). Z wymienionego powyżej katalogu orzeczeń sądowych warto zacytować to najstarsze, tj. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1936r. (C. III. (...), LexPolonica nr 354617), jako że obrazuje ono pogląd funkcjonujący jeszcze w okresie przedwojennym, a nadal aktualny. W orzeczeniu tym Sąd Najwyższy stwierdził, że „W razie umorzenia postępowania z przyczyn, które powstały dopiero w toku postępowania, koszty procesu ponosi powód, o ile przyczyna umorzenia powstała z woli lub winy powoda; o ile zaś przyczyna umorzenia postępowania jest zupełnie niezależna od woli i postępowania powoda, jest on obowiązany do zwrotu pozwanemu kosztów procesu tylko w tym przypadku, gdy pozwany nie dał powodu do wytoczenia sprawy”. Nadto zauważyć należało, że, jak wynika z postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 października 1967 r. (I CZ 81/67, LEX nr 6221) „Art. 98 k.p.c. stosuje, w zakresie kosztów procesu zasadę odpowiedzialności za jego wynik. Strona przegrywająca sprawę zwraca na żądanie przeciwnika koszty procesu. Dla oceny, czy strona przegrała sprawę, obojętne jest, czy ponosi ona winę za prowadzenie procesu. Sam fakt, że sprawę przegrała, choćby nawet tylko formalnie, kwalifikuje ją jako stronę przegrywającą, obowiązującą do zwrotu kosztów przeciwnikowi.” Z kolei w postanowieniu z dnia 12 kwietnia 2012 r. (II CZ 208/11, LEX nr 1214570) Sąd Najwyższy wypowiedział się, że Zasadą jest (art. 203 § 2 kpc), że w wypadku cofnięcia pozwu obowiązek zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego, na jego żądanie, obciąża powoda bez względu na przyczynę cofnięcia. Jednakże dopuszczalne jest odstępstwo od tej zasady w sytuacji, gdy powód wykaże, że wystąpienie z powództwem było niezbędne dla celowego dochodzenia praw lub celowej obrony, z uwzględnieniem okoliczności istniejących w dacie wytoczenia pozwu. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy cofnięcie pozwu jest konsekwencją zaspokojenia przez pozwanego wymagalnego w chwili wytoczenia powództwa roszczenia powoda. W rozumieniu przepisów o kosztach procesu (art. 98 kpc) pozwanego należy uznać wówczas za stronę przegrywającą sprawę.”

W niniejszej sprawie na skutek zaspokojenia w toku postępowania części roszczenia przez pozwanego doszło do cofnięcia pozwu w tym zakresie i zrzeczenia się także w tym zakresie roszczenia. W tej sytuacji to powoda winien obciążać główny ciężar kosztów procesu. W ocenie Sądu Okręgowego w sprawie niniejszej nie zachodzą okoliczności uzasadniające odstępstwo od tej zasady, te w szczególności, na które powołuje się skarżący, a mianowicie, że pozwany spełnił świadczenie, tj. spłacił dług w części już po wytoczeniu powództwa. Zważyć należało, że w realiach niniejszej sprawy pozwany spłacał dług jeszcze i przed wniesieniem pozwu, czynił to systematycznie. Ponadto podejmował kroki w celu jak najszybszego uregulowania odziedziczonego długu, także po to, aby ograniczyć ogólną kwotę swego zobowiązania. Pozwany pierwszych wpłat dokonywał tuż po otrzymaniu wezwania do zapłaty. Pozwany dążył do ugodowego wypełnienia swego zobowiązania, jednak powód nie umożliwił mu tego. Miał tego wystąpić z pozwem o zapłatę prawie pół roku po wystosowaniu wezwania do zapłaty, generując tym samym po stronie pozwanego koszty obciążającego go zobowiązania. W tej sytuacji nawet zaakceptowanie przywołanego przez skarżącego orzeczenia Sądu Najwyższego z 1951r. (sygn. akt C 593/51) czyniłoby zasadnym uwolnienie pozwanego od kosztów procesu, czy, jak w niniejszej sprawie, zmniejszenie zakresu jego odpowiedzialności za te koszty na zasadzie właśnie art. 102 kpc.

Dodatkowo już tylko podnieść należało, że wyłącznie brak zaskarżenia rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zawartych w pkt III wyroku Sądu Rejonowego w C. z dnia 15.03.2016r. uczyniło niemożliwym ustalenie procentowego zakresu odpowiedzialności poszczególnych stron postępowania na innym, korzystniejszym dla pozwanego - ze względu na wielkość dokonanej przez niego w toku postępowania spłat - poziomie.

Mając powyższe na uwadze należało orzec, jak w sentencji, na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc o oddaleniu zażalenia powoda, jako bezzasadnego.